

**College van Gedeputeerde Staten
statenvoorstel**

Datum : 14 december 2010
Afdeling : AVV
Registratienummer: 80889334

Nummer PS: PS2011RGW04
Commissie : RGW
Portefeuillehouder : R.W. Krol

Titel : Statenvoorstel Verordening veehouderij, stikstof en Natura 2000 Provincie Utrecht 2011

Inhoudsopgave

Besluit	pag. 5
Toelichting	pag. 19

Aan Provinciale Staten,

Inleiding

In de meeste Utrechtse Natura 2000-gebieden is de stikstofdepositie een factor 2-3 hoger dan die het ecosysteem zonder verstoring kan verdragen (kritische depositiewaarde). Hierdoor worden kenmerkende planten voor een voedselarme bodem verdrongen door minder bijzondere, stikstofminnende planten. Ca. 65% van de stikstofdepositie in Nederland is afkomstig uit de landbouw, vooral veehouderij. In Nederland en ook in Europees verband wordt al enkele decennia beleid gevoerd gericht op vermindering van stikstofemissies en –deposities. Dit beleid heeft wel tot aanzienlijke reductie van stikstofdepositie geleid, maar de deposities liggen nog steeds boven het gewenste niveau, zodat verdergaande reductie nodig is.

In Nederland zijn hierdoor problemen ontstaan bij de vergunningverlening in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw) aan veehouderijen in of nabij stikstofgevoelige natuurgebieden. Door een zeer strikte benadering van de Raad van State, die elke toename van stikstofdepositie op een al overbelaste situatie als ontoelaatbaar beschouwt, zit de vergunningverlening voor veehouderijbedrijven in een groot deel van Nederland en ook in Utrecht, op slot. Om de problemen met de vergunningverlening op te kunnen lossen en zo de ontwikkeling van veehouderijbedrijven in de provincie Utrecht weer mogelijk te maken, maar ook om de stikstofdepositie op stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden terug te dringen, stellen wij u voor een Verordening veehouderij, stikstof en Natura 2000 vast te stellen.

Voorgeschiedenis

In maart 2010 is de Crisis- en Herstelwet (CHw) vastgesteld, waarmee provincies bevoegdheden kregen om een provinciale stikstofverordening op te stellen. In mei 2010 is door de Provincie Utrecht het “Stappenplan aanpak stikstofdepositie provincie Utrecht” opgesteld, waar het opstellen van een provinciale stikstofverordening in genoemd wordt als één van de te nemen maatregelen. September 2010 is aan de Commissie Ruimte, Groen en Water de notitie “Achtergrondinformatie aankondiging provinciale verordening stikstof en Natura 2000 op grond van de Natuurbeschermingswet 1998” aangeboden.

Essentie / samenvatting (het doel)

De Provincie Utrecht stelt een provinciale verordening veehouderij, stikstof en Natura 2000 vast, met als doelen het weer mogelijk maken van ontwikkeling van veehouderijbedrijven in de provincie en het terugdringen van de stikstofdepositie op Natura 2000 gebieden. Hiertoe worden alle veehouderijen verplicht nieuw- en verbouw van stallen te melden aan de provincie. Bedrijven met een grote stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden worden verplicht strenge technieken toe te passen waardoor de emissie van stikstof vanuit de stallen wordt beperkt. Veehouderijen met een lagere stikstofdepositie hoeven alleen te voldoen aan de eisen die in de AMvB Huisvesting worden gesteld (in de loop van 2011 vervangen door de eisen in de generieke Programmatische Aanpak Stikstof). Daarnaast richt de provincie een depositiebank op, waar stikstofdepositie in wordt gestopt van veebedrijven die stoppen of inkrimpen. Veebedrijven die willen uitbreiden en daardoor een hogere depositie op Natura 2000-gebieden veroorzaken, kunnen onder voorwaarden depositie uit de depositiebank gebruiken om te kunnen uitbreiden. Als er onvoldoende depositie in de bank zit, dan gaat de uitbreiding (voorlopig) niet door. Voor bedrijven die een zeer hoge depositie op een Natura 2000-gebied veroorzaken is uitbreiding niet mogelijk en zij moeten op termijn verplaatsen of stoppen. De verwachting is dat er door het toepassen van strenge stalmaatregelen, door het aanpakken van piekbelasters en door het stoppen van ca. 3% van de veehouderijen per jaar zo veel ruimte ontstaat in de depositiebank, dat die bij lange na niet opgevuld zal worden door uitbreiders. De effecten van de verordening worden jaarlijks gemonitord en zo nodig bijgesteld.

Meetbaar / beoogd beleidseffect

De volgende doelen worden met de Verordening veehouderij, stikstof en Natura 2000 nagestreefd:

- de ontwikkeling van veehouderijen rondom Natura 2000-gebieden in de provincie Utrecht weer mogelijk maken;
- Het terugdringen van de stikstofemissie van veehouderijen op Natura 2000-gebieden;

Financiële consequenties

De structurele uitvoerings- en beheerkosten van de verordening zijn voorlopig geraamd op 25.000 euro (0,4 fte); de financiering van dit bedrag wordt betrokken bij de Voorjaarsnota 2011.

Bestuurlijke dilemma's / politieke gevoeligheid

Het opleggen van strenge emissie-eisen aan nieuw te bouwen stallen ligt gevoelig bij agrariërs en hun vertegenwoordigers. Er is daarom gekozen voor het opleggen van strenge eisen aan bedrijven met een relatief grote stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden en om bedrijven met een lagere depositie minder strenge eisen op te leggen. Hierdoor heeft een grote meerderheid van de veehouderijen weinig hinder van de verordening.

Bij de natuur- en milieuorganisaties ligt een toename van het aantal dieren heel moeilijk. Uiteindelijk is het effect van de maatregelen op de stikstofdepositie op de Natura 200-gebieden van belang en uit onderzoek door de Grontmij blijkt dat de maatregelen uit de verordening een daling van de stikstofdepositie opleveren van gemiddeld 47% in 2029.

Omdat we die garantie kunnen geven, wordt een eventuele beperkte stijging van het aantal dieren geaccepteerd.

Overwogen oplossingsrichtingen en alternatieven

In het onderzoek van Grontmij naar de effecten van de maatregelen uit de stikstofverordening zijn in totaal 5 alternatieve scenario's onderzocht, waaronder het Gelderse model met afnemen van 70% van de depositie van gestopte en ingekrompen bedrijven; daarnaast zijn scenario's onderzocht met strengere staleisen en met een andere indeling van categorieën van bedrijven. Alle alternatieven leveren een reductie op van stikstofdepositie van 45% of meer. Om redenen van juridische aard wordt niet gekozen voor het Gelderse model. Daarnaast wordt niet gekozen voor modellen met strengere staleisen, omdat de gevolgen van die alternatieven als te ingrijpend beoordeeld worden; bedrijven die ver van Natura 2000 gebieden af liggen, zouden bij die alternatieven toch veel geld moeten investeren in een nieuwe stal.

Voorgesteld wordt:

1. een meldingsplicht in te voeren voor nieuw- en verbouw van stallen in de provincie Utrecht;
2. emissie-eisen in stellen voor nieuwe stallen;
3. een depositiebank op te richten waar stikstofdepositie van gestopte en gekrompen veebedrijven in wordt gestopt, te beheren door de Provincie Utrecht;
4. hiervoor de concept Verordening veehouderij, stikstof en Natura 2000 vast te stellen;
5. de verordening na een half jaar te evalueren; daarbij wordt onderzocht of en hoe specifieke maatregelen voor de melkveehouderij in de verordening kunnen worden opgenomen en of collectieve saldering van uitbreiders tussen december 2004 en 2011 mogelijk is;
6. zo snel mogelijk na het vaststellen van de verordening een Beleidsregel veehouderij, stikstof en Beschermd Natuurmonumenten vast te stellen, die zoveel mogelijk aansluit bij de systematiek van de verordening;
7. de structurele uitvoerings- en beheerskosten van de verordening van 25.000 euro (0,4 fte, taakgroep 9) te betrekken bij de Voorjaarsnota 2011;

Gedeputeerde Staten,

Voorzitter, R.C. Robbertsen

Secretaris, H. Sietsma

provincie UTRECHT *Utrecht*

Besluit

Besluit van Provinciale Staten van Utrecht van 7 februari 2011, houdende vaststelling van regels inzake de vermindering van stikstofdepositie. (Verordening veehouderij, stikstof en Natura 2000 Provincie Utrecht 2011)

Op het voorstel van Gedeputeerde Staten van 14 december 2010, afdeling AVV, nummer 80889334.

Gelet op de artikelen 145 en 152 van de Provinciewet;

Gelet op de artikelen 19ke en 19kf van de Natuurbeschermingswet 1998;

Overwegende dat de stikstofdepositie in de Natura 2000-gebieden in de provincie Utrecht te hoog is en dat daardoor de Natura 2000-instandhoudingsdoelen niet gehaald kunnen worden,

Overwegende dat het provinciaal bestuur als bevoegd gezag gehouden is om passende maatregelen te nemen als bedoeld in de Natuurbeschermingswet 1998 om de effecten van stikstofdepositie te verminderen

Overwegende dat artikel 19ke via de Crisis- en herstelwet in de Natuurbeschermingswet 1998 is opgenomen om nadere regelgeving op provinciaal niveau mogelijk te maken en op 31 maart 2010 in werking getreden is;

Overwegende tenslotte dat er goede redenen zijn om deze nadere regelgeving op korte termijn in werking te laten treden;

Besluiten vast te stellen;

De verordening veehouderij, stikstof en Natura 2000 provincie Utrecht 2011.

Voorzitter,

Griffier,

provincie UTRECHT *Utrecht*

Toelichting

1. Wettelijke grondslag

Artikelen 19 ke en 19 kf van de Natuurbeschermingswet 1998
 Artikelen 145 en 152 van de Provinciewet.

2. Beoogd effect

De volgende doelen worden met de Stikstofverordening nagestreefd:

- Het oplossen van problemen met de vergunningverlening krachtens de Nb-wet voor veehouderijen in de provincie Utrecht;
- Hierdoor de ontwikkeling van veehouderijen in de provincie weer mogelijk maken;
- Het terugdringen van de stikstofemissie van veehouderijen, vooral in de nabijheid van Natura 2000-gebieden;
- Hierdoor de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in de provincie terugdringen, op termijn in de richting van of zelfs onder de kritische depositiewaarde, waardoor de instandhoudingsdoelen voor deze natuurgebieden gehaald kunnen worden.

3. Argumenten

- 1.1 Voor het nemen van maatregelen m.b.t. de stikstofdepositie van veehouderijen op gevoelige habitats is het noodzakelijk om een goed inzicht te hebben in groei en krimp van veehouderijbedrijven, inclusief het aantal dieren en de staltechnieken die worden toegepast.
- 2.1 Om de instandhoudingsdoelen voor stikstofgevoelige habitats in Natura 2000-gebieden in Utrecht op termijn te kunnen bereiken, wat door Europa geëist wordt, is het noodzakelijk dat de stikstofdepositie vanuit veehouderijen in de provincie omlaag gaat; strenge eisen voor de emissie vanuit stallen is een goed en controleerbaar middel om dit doel te bereiken.
- 3.1 Het instellen van een depositiebank is nodig om salderen van stikstofdepositie mogelijk te maken tussen veehouderijen die stoppen of inkrimpen en bedrijven die willen uitbreiden. Hierdoor wordt ontwikkeling van veehouderijen in de provincie onder voorwaarden mogelijk.
- 3.2 Omdat er zekerheid geboden wordt dat het saldo van stikstofdepositie voor alle gevoelige habitats omlaag gaat, wordt het weer mogelijk om vergunning krachtens de Natuurbeschermingswet te verlenen aan veehouderijen.
- 4.1 Het instellen van een provinciale verordening is het juridisch en praktisch meest houdbare middel om maatregelen te kunnen nemen die én de stikstofdepositie doen afnemen én die de ontwikkeling van veehouderijen weer op gang brengt.
- 5.1 Er zijn een aantal redenen om de verordening al na een half jaar te evalueren en, indien nodig, aan te passen:
  - a. we willen graag extra maatregelen voor de melkveehouderij ontwikkelen; over een half jaar is er meer duidelijkheid of dit mogelijk is.
  - b. In het half jaar tot de evaluatie wordt verwacht dat het web-bestand veehouderijbedrijven gevuld raakt, zodat duidelijker wordt of en hoe de

verordening in de praktijk uitpakt; aan de hand van bereikte resultaten kan de verordening desgewenst op dat moment aangepast worden.

- 6.1 Op dit moment ondervinden veehouderijen in de buurt van Beschermden Natuurmonumenten in de provincie Utrecht dezelfde problemen met vergunningverlening als bij Natura 2000-gebieden. Het is helaas juridisch niet mogelijk om de verordening ook van toepassing te laten zijn op beschermde natuurmonumenten. Omdat we ook dat probleem zo snel mogelijk willen oplossen, gaan we zo snel mogelijk aan de slag om een beleidskader te ontwikkelen voor beschermde natuurmonumenten. Dit zal resulteren in de Beleidsregel veehouderij, stikstof en Beschermden Natuurmonumenten en sluit zo goed mogelijk aan op de verordening, o.a. door gebruik te maken van dezelfde depositiebank.

4. Kanttekeningen

1. De aanpak van ammoniakuitstoot bij veehouderijen is een maatschappelijk gevoelig onderwerp. Zowel agrariërs als natuur- en milieuorganisaties zijn sterk betrokken bij deze problematiek en willen nogal eens in verzet komen tegen voorgestelde maatregelen. Er is in Utrecht ambtelijk overleg gevoerd met LTO en vertegenwoordigers van NMU en Natuurmonumenten. Vooral bij de LTO leefden veel problemen met de voorstellen. In een bestuurlijk overleg met LTO zijn deze problemen grotendeels opgelost, door enkele aanpassingen in de verordening. Verwacht wordt daarom dat er geen grootschalig verzet zal komen tegen de stikstofverordening.

2. Een tweede kanttekening bij het voorstel is dat het web-bestand veehouderijbedrijven voor de provincie Utrecht slechts voor een deel gevuld is. Er zijn twee zeer belangrijke redenen om nu extra te investeren in het versneld gevuld krijgen van deze database.

A. Inzicht in stoppers. Voor het vullen van de depositiebank met stikstof van gestopte bedrijven moeten de historische gegevens m.b.t. milieuvergunningen tot 7 december 2004 zo spoedig als mogelijk worden opgehaald bij de gemeenten en vervolgens worden verwerkt in het web-bestand. Er wordt al hard gewerkt aan het verzamelen van gegevens bij gemeenten en milieudiensten, maar naar verwachting onvoldoende om 7 februari 2011 te halen.

B. Voor het berekenen van volledige beleidsscenario's. Op dit moment zijn vooral de actuele gegevens bekend van veehouderijen binnen een straal van 3 km rondom stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. Omdat dit wel de bedrijven zijn met gemiddeld de hoogste stikstofdepositie op gevoelige habitats, wordt aangenomen dat hierdoor wel een goed beeld wordt verkregen van de globale effecten die de voorgenoemde maatregelen hebben op de stikstofdepositie van veehouderijen op gevoelige habitats.

3. Gelijktijdig met het ophalen van de milieugegevens bij gemeenten moet de depositiebank nog worden gebouwd en ingericht (het programmeren van rekenregels). De bank bestaat uit een applicatie (de PAS rekentool als die op tijd beschikbaar is) die met de gegevens van Web-bvb de ingenomen depositie en de uit te gegeven deposities op de verschillende habitattypen bewaard en saldeert met de ingekomen vraag. Dit is de belangrijkste kritische factor om de verordening, als deze bijvoorbeeld op 1 maart 2011 in werking treedt, naar behoren te laten functioneren. (er moet wel iets te salderen zal zijn). Ook hier zal extra moeten worden geïnvesteerd in de eindsprint richting de datum van in werking treding van de verordening.

4. Het is de bedoeling om na in werking treden van de verordening in eerste instantie te handhaven bij veebedrijven die een melding doen van nieuw- of verbouw van stallen, en de handhaving later uit te breiden naar bedrijven die reeds zijn uitgebreid. Omdat tot voor kort veel onduidelijkheid bestond over depositie op Natura 2000-gebieden in verhouding tot bijvoorbeeld bestaand gebruik, is ook de handhaving van overtredingen deels on hold gezet, tot er meer duidelijkheid werd verschaft over specifiek dit onderwerp door onder meer het Rijk (Crisis en Herstelwet). Door invoering van deze verordening zal de handhaving verder geïntensiveerd worden, en zal ook extra capaciteit noodzakelijk zijn om tot een adequaat niveau van toezicht te komen, zodat de beoogde depositiereductie ook daadwerkelijk wordt bereikt. Dit zal nog in apart toezichtsplan worden beschreven.

5. Financiën

Er is een budget van 160.000 euro beschikbaar voor de invoering van de verordening en voor de uitvoering gedurende een half jaar. De dekking van de structurele kosten voor beheer van depositiebank en web-bestand veehouderijbedrijven (vooralsnog geraamd op 0,4 fte/ca. 25.000 euro per jaar) is nog niet geregeld. Dit wordt betrokken bij de Voorjaarsnota 2011.

6. Realisatie

n.v.t.

7. Juridisch

Er zijn geen bijzondere juridische aspecten aan het voorstel verbonden. Tegen de vaststelling van de verordening staat op grond van artikel 8:2 van de Algemene wet bestuursrecht geen beroep (en ook dus geen bezwaar) open.

8. Europa

Uitvoering van de in de Natuurbeschermingswet 1998 geïmplementeerde Habitatrichtlijn; Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna.

9. Communicatie

De vaststelling van de Verordening veehouderij, stikstof en Natura 2000 Provincie Utrecht kan kort via een GS-flits gecommuniceerd worden. Deze wordt voorbereid met de afdeling communicatie. Foldermateriaal en de provinciale website zullen spoedig na vaststellen van de Stikstofverordening worden geactualiseerd.

10. Bijlagen

Ontwerp Verordening veehouderij, stikstof en Natura 2000 provincie Utrecht 2011

Verordening veehouderij, stikstof en Natura 2000 provincie Utrecht 2011

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. de AMvB Huisvesting: het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij
- b. bedrijf: inrichting in de zin van artikel 1.1., eerste lid van de Wet milieubeheer, bestemd voor het fokken, mesten en houden van dieren, inclusief de daaraan gekoppelde mestopslag of –verwerkingstechnieken;
- c. Commissie: Commissie van deskundigen, bedoeld in artikel 5
- d. de depositiebank: het registratie- en monitoringsysteem met betrekking tot de toe- en afname van de N-depositie van veehouderijbedrijven, voor zover voor de toename saldo uit de bank benodigd is en voor zover de afname beschikbaar is voor saldering
- e. gecorrigeerd emissieplafond:
  - a. de emissie van een bedrijf op 7 december 2004 gecorrigeerd op basis van de vereisten van de AMvB Huisvesting, als het bedrijf daar op dat tijdstip nog niet aan voldeed en er na deze datum geen wijzigingen meer hebben plaatsgevonden
  - b. Indien het bedrijf in bezit is van een Nb-wetvergunning, de emissie op basis van deze vergunning, gecorrigeerd op basis van de AMvB-Huisvesting;
- f. N-depositie: neerslag van stikstofverbindingen uit de atmosfeer op een habitat, waarbij de belasting op een punt binnen het habitat uitgedrukt wordt in mol N/ha/jr en de belasting op het habitat als geheel in mol N/jr;
- g. N-gevoelig habitat: habitat, leefgebied of deel daarvan als bedoeld in artikel 10a van de Natuurbeschermingswet 1998 met een kritische depositiewaarde kleiner dan 2400 mol N/ha/jr;
- h. nieuwe stal: na 7 december 2004 nieuw opgericht, dan wel geheel of gedeeltelijk gerenoveerd dierenverblijf waarvoor een bouwvergunning krachtens de Woningwet of Omgevingsvergunning krachtens de wet Wabo noodzakelijk is;
- i. piekbelasting: N-depositie van ten minste 50% van kritische depositiewaarde van een N-gevoelige habitat veroorzaakt door een individueel bedrijf op het door dat bedrijf meest belaste punt van een N-gevoelig habitat;
- j. RAV-lijst: lijst van huisvestingsystemen met bijbehorende jaaremmissies van ammoniak per diersoort verbonden aan de Regeling ammoniak en veehouderij;
- k. salderen: vereffenen van een door een bedrijf veroorzaakte toename van de N-depositie (in mol N/jr) op een N-

- gevoelige habitat met de afname van de N-depositie op hetzelfde habitat binnen hetzelfde Natura 2000-gebied als gevolg van het geheel of gedeeltelijk beëindigen van de bedrijfsvoering door één of meer andere bedrijven;
- l. vee-arme gebieden: gebieden op een door GS vast te stellen en te publiceren lijst;
- m. kritische depositiewaarde de stikstofdepositie die een ecosysteem zonder verstoring kan verdragen;
- n. BBT (BBT+ en BBT++) best beschikbare techniek voor emissiebeperking vanuit stalsystemen op een bepaald moment; op dit moment zijn dit de technieken zoals ze staan beschreven in bijlage 1 en die overgenomen zijn uit de AMvB Huisvesting van 1 december 2009.

PARAGRAAF 1 EISEN AAN STALSYSTEMEN

Artikel 2 zorgplicht voor de ondernemer

1. De initiatiefnemer, onderscheidenlijk drijver van de betrokken inrichting die valt onder de categorieën B, C en D uit artikel 6 van deze verordening, draagt er zorg voor, dat bij het realiseren van een nieuwe stal voldaan is aan de vereisten als opgenomen in Bijlage 1 van deze regeling.
2. De initiatiefnemer, onderscheidenlijk de drijver van een inrichting die valt onder de categorie A uit artikel 6, draagt er zorg voor, dat bij het realiseren van een nieuwe stal voldaan is aan de vereisten van de AMvB Huisvesting, dan wel de vereisten die in de landelijke Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) aan veehouderijen worden gesteld, vanaf het moment dat de landelijke PAS in werking treedt.

Artikel 3 taakstelling op lange termijn

1. Onverminderd artikel 2 draagt de initiatiefnemer, onderscheidenlijk de drijver van een inrichting die valt onder de categorieën B, C en D uit artikel 6, er zorg voor, dat uiterlijk per 1 januari 2029 het bedrijf als geheel gemiddeld voldoet aan de vereisten als opgenomen in Bijlage 1 bij deze regeling.
2. Onverminderd artikel 2 draagt de initiatiefnemer, onderscheidenlijk de drijver van een inrichting die valt onder de categorie A uit artikel 6, er zorg voor, dat uiterlijk per 1 januari 2029 het bedrijf als geheel gemiddeld voldoet aan de vereisten die in het landelijke Programmatische Aanpak Stikstof aan veehouderijen worden gesteld

Artikel 4 actualiseren technische staleisen

Gedeputeerde Staten wijzigen Bijlage 1 na advies van de commissie van deskundigen als bedoeld in artikel 5, zodra de technische ontwikkelingen, nieuwe wetenschappelijke inzichten of het regionale N-depositieniveau daartoe aanleiding geven.

Artikel 5 Commissie van Deskundigen

1. Gedeputeerde Staten stellen een commissie van onafhankelijke deskundigen in.
2. De Commissie adviseert over:
  - a. aanpassingen van Bijlage 1 die al dan niet overeenstemmen met de meest actuele versie van de RAV-lijst;
  - b. situaties, zowel ad hoc als structureel, waarin de RAV-lijst niet voorziet, of waarin sprake is van interpretatieverschillen.
3. De Commissie kan afhankelijk van het concrete adviesonderwerp een wisselende samenstelling hebben.
4. Gedeputeerde Staten stellen nadere regels vast met betrekking tot de samenstelling en de werkwijze van de Commissie.

PARAGRAAF 2 EISEN OP BASIS VAN STIKSTOFDEPOSITIE

Artikel 6 categorie-indeling van bedrijven

Op basis van door de initiatiefnemer, onderscheidenlijk door de drijver van de betrokken inrichting beoogde situatie worden bedrijven al naar gelang hun maximale N-depositie op een N-gevoelig habitat binnen een Natura 2000-gebied ingedeeld in de volgende categorieën:

- A. Bedrijven met een N-depositie van 1% van de kritische depositiewaarde van een stikstofgevoelige habitat of minder;
- B. Bedrijven met een N-depositie boven 1%, maar niet meer dan 10% van de kritische depositiewaarde van een stikstofgevoelige habitat ;
- C. Bedrijven met een N-depositie boven 10%, maar niet meer dan 50% van de kritische depositiewaarde van een stikstofgevoelige habitat;
- D. Bedrijven met een N-depositie van 50% van de kritische depositiewaarde van een stikstofgevoelige habitat of meer (piekbelasting).

Artikel 7 depositie-eisen voor bedrijven in categorie A

Onverminderd artikel 2 draagt de initiatiefnemer, onderscheidenlijk de drijver van de inrichting die valt onder categorie A volgens artikel 6, zorg dat:

- a. de N-depositie niet toeneemt boven de waarde, die correspondeert met een emissie overeenkomend met het gecorrigeerd emissieplafond;
- b. een toename van de N-depositie boven het onder a. bedoelde niveau aangemeld wordt voor saldering als aangegeven in de artikelen 22 tot en met 28;

Artikel 8 depositie-eisen voor bedrijven in categorie B

Onverminderd artikel 2 draagt de initiatiefnemer, onderscheidenlijk de drijver van de inrichting die valt onder categorie B, zorg dat:

- a. de N-depositie niet toeneemt boven de waarde, die correspondeert met een emissie overeenkomend met het gecorrigeerd emissieplafond;
- b. een toename van de N-depositie boven het onder a. bedoelde niveau aangemeld wordt voor saldering als aangegeven in de artikelen 22 tot en met 28, waarbij het bedrijf voorafgaand aan de saldering gemiddeld tevens voldoet aan:
  - 1^e de eisen van de AMvB Huisvesting, de BBT-eisen, op enig moment binnen 6 jaar na inwerkingtreding van deze regeling;
  - 2^e de door Gedeputeerde Staten na advies van de Commissie vast te stellen criteria voor BBT+ op enig moment in de daarop volgende 6 jaar, en

3° de op overeenkomstige wijze vast te stellen criteria voor BBT++ op enig moment in de daarop volgende periode van 6 jaar.

Artikel 9 depositie-eisen aan bedrijven in de categorieën C en D

Onverminderd artikel 2 draagt de initiatiefnemer, onderscheidenlijk de drijver van de inrichting die valt onder categorie C of D, zorg dat de N-depositie niet toeneemt boven de waarde die correspondeert met een emissie overeenkomend met het gecorrigeerd emissieplafond.

PARAGRAAF 3 MELDINGSPLICHT VOOR NIEUWE STALLEN

Artikel 10 meldingsplicht en salderingsverzoek

1. Onverminderd het bepaalde in de artikelen 2 en 3 meldt de initiatiefnemer, onderscheidenlijk de drijver van de betrokken inrichting, het voornemen tot het realiseren van één of meer nieuwe stallen bij Gedeputeerde Staten.
2. Een melding als bedoeld in het eerste lid, stemt overeen met de werkelijke of beoogde situatie en de N-depositie stemt overeen met andere verleende of aangevraagde vergunningen en/of meldingen.
3. Indien door het realiseren van de nieuwe stallen een saldering als bedoeld in de artikelen 7 en 8 noodzakelijk is, wordt een daartoe strekkend verzoek gelijktijdig met de melding ingediend.

Artikel 11 vereiste gegevens

Bij de melding worden in elk geval de volgende gegevens verstrekt:

- a. een afschrift van de toepasselijke aanvraag voor een omgevingsvergunning, dan wel bouwvergunning krachtens de Woningwet, of melding op basis van het Besluit landbouw milieubeheer;
- b. de voor emissie/depositieberekeningen noodzakelijke berekeningsparameters voor het bedrijf als geheel: diersoorten en aantallen, huisvestingssyste(e)m(en), locatie en hoogte van de emissiepunten, alsmede de overige emissiecondities, voor zover deze nog niet opgenomen zijn in de onder a. genoemde documenten;
- c. een berekening van de N-depositie in zowel de uitgangs- als de beoogde situatie en de N-depositie horende bij het gecorrigeerd emissieplafond;
- d. een opgave van de te salderen toename in de maximale N-depositie boven de belasting die overeenkomt met het toepasselijk gecorrigeerd emissieplafond.

Artikel 12 meldingsformulier

Gedeputeerde Staten stellen een al dan niet elektronisch formulier vast voor het doen van meldingen en verzoeken als bedoeld in artikel 10, eerste, respectievelijk derde lid.

Artikel 13 besluiten over de melding

Naar aanleiding van de melding, bedoeld in artikel 10 eerste lid, besluiten Gedeputeerde Staten:

- a. indien nieuwe stallen voldoen aan de vereisten als opgenomen in Bijlage 1 bij

deze regeling en geen overschrijding van het gecorrigeerd emissieplafond optreedt, de melding voor kennisgeving aan te nemen en de initiatiefnemer hierover te berichten;

- b. indien voldaan is aan de vereisten als opgenomen in Bijlage 1 bij deze regeling en het gecorrigeerd emissieplafond overschreden wordt bij een bedrijf vallend onder categorie A of B als bedoeld in artikel 6, over de mogelijkheid van saldering overeenkomstig de artikelen 22 en met 28;
- c. indien onvoldoende mogelijkheden bestaan voor de onder b. genoemde saldering, over een aanschrijving tot het beperken van de bedrijfsomvang, dan wel het treffen van technische voorzieningen waardoor de depositie het niveau overeenkomend met het gecorrigeerd emissieplafond niet meer overschrijdt met inachtneming van het bepaalde in artikel 19ke Natuurbeschermingswet 1998;
- d. indien het gecorrigeerd emissieplafond overschreden wordt bij een bedrijf vallend onder categorie C als bedoeld in artikel 6, over een aanschrijving tot beperken van de bedrijfsomvang, dan wel het treffen van technische voorzieningen, waardoor de depositie het niveau overeenkomend met het gecorrigeerd emissieplafond niet meer overschrijdt met inachtneming van het bepaalde in artikel 19ke Natuurbeschermingswet 1998;
- e. indien het gecorrigeerd emissieplafond overschreden wordt bij een bedrijf vallend onder categorie D als bedoeld in artikel 6, over een aanschrijven tot het beperken van de bedrijfsomvang, dan wel het treffen van technische voorzieningen, waardoor:
  - 1^e bij een ten tijde van het inwerkingtreden van deze regeling reeds bestaande piekbelasting de depositie binnen een redelijke termijn daalt tot beneden 50% van de kritische depositiewaarde van een stikstofgevoelige habitat.
  - 2^e bij een nieuw optredende piekbelasting de depositie onmiddellijk teruggebracht wordt tot de waarde, die overeenkomt met het gecorrigeerde emissieplafond, indien de uitgangssituatie van het bedrijf in categorie C valt, dan wel tot ten hoogste 10% van de kritische depositiewaarde van een stikstofgevoelige habitat, indien de uitgangssituatie van het bedrijf in categorie A of B valt. In de laatstgenoemde situatie wordt rekening gehouden met de eventueel mogelijke saldering.

Artikel 13a verbod zonder besluit stal te realiseren

1. Het is verboden om zonder een besluit als bedoeld in artikel 13, een stal te realiseren.
2. Het is verboden om in strijd met de voorwaarden van een besluit als bedoeld in artikel 13 een stal te realiseren.

Artikel 14 mogelijk ontwikkelingsverbod

Voor zover het beperken van de bedrijfsomvang in combinatie met de redelijkerwijs te treffen technische voorzieningen niet kunnen leiden tot het bereiken van één van de in artikel 13 genoemde eindsituaties, houdt het besluit naar aanleiding van de melding, bedoeld in artikel 10, een verbod op de voorgenomen bedrijfsontwikkeling in.

PARAGRAAF 4 DEPOSITIEBANK

Artikel 15 Berekening van stikstofdeposities

1. De berekening van de stikstofdeposities in het kader van deze regeling vindt plaats op de wijze als aangegeven in Bijlage 2.
2. Gedeputeerde Staten passen Bijlage 2 aan, indien gewijzigde inzichten en de ontwikkelingen in wetenschap en techniek daar aanleiding toe geven.

Artikel 16 inrichting depositiebank

Gedeputeerde Staten dragen zorg voor het inrichten en onderhouden van een depositiebank die gevuld wordt met:

- a. de vervallen deposities van bedrijven die na 7 december 2004 de bedrijfsvoering beëindigd hebben en waarvan de vergunning krachtens de Wet Milieubeheer, dan wel de melding op basis van het Besluit landbouw milieubeheer is ingetrokken of vervallen;
- b. de vrijkomende deposities bij wijzigingen van vergunningen krachtens de Wet milieubeheer, dan wel meldingen volgens het Besluit landbouw milieubeheer, na 7 december 2004;

steeds voor zover deze nog niet eerder zijn gebruikt voor een saldering.

Artikel 17 onderverdeling depositiebank

1. De in de depositiebank opgenomen deposities van gestopte of gekrompen bedrijven, die 1% van de kritische depositiewaarde van een stikstofgevoelige habitat of minder bedragen, worden opgenomen in een deelregistratie, de depositiebank A.
2. De in de depositiebank opgenomen deposities van gestopte of gekrompen bedrijven, die 1% van de kritische depositiewaarde van een stikstofgevoelige habitat of meer bedragen, worden eveneens opgenomen in een deelregistratie, de depositiebank B.

Artikel 18 beperking bij inbreng van grote belastingen

Indien de vervallen depositie, bedoeld in artikel 16, een belasting betreft van 10% of meer van de kritische depositiewaarde van de meest gevoelige habitat in de nabijheid, kan van de vervallen depositie voor maximaal 10% van de kritische depositiewaarde van een N-gevoelige habitat, berekend op het meest belaste punt van de N-gevoelige habitats, in de depositiebank worden opgenomen.

Artikel 19 beperking hergebruik

Reeds eerder bij saldering gebruikte deposities mogen niet opnieuw in de depositiebank worden opgenomen, behoudens als het gaat om tijdelijk onttrokken deposities als bedoeld in de artikelen 29 en 30, of indien het betrokken bedrijf zijn vergunde activiteiten beperkt of beëindigt.

Artikel 20 nadere regeling door Gedeputeerde Staten

Onverminderd het bepaalde in de artikelen 17 tot en met 19 stellen Gedeputeerde Staten nadere regels vast over de wijze waarop de depositiebank gevuld wordt en de depositierechten worden uitgegeven.

PARAGRAAF 5 SALDERING

Artikel 21 saldering op habitattypen

Saldering vindt slechts plaats in situaties waarbij:

- a. de N-depositie op één of meer N-gevoelige habitats binnen een Natura 2000-gebied de kritische depositiewaarde overschrijdt, en tevens
- b. de maximale depositie van het betrokken bedrijf op het dichtstbijzijnde punt van een dergelijk N-gevoelig habitat groter is, of wordt dan 0,1 mol/ha/jr.
- c. voldaan is aan de voorwaarde gesteld in artikel 10, tweede lid.

Artikel 22 salderingsgrondslag

Saldering vindt plaats op basis van de totale toename van de aan het bedrijf toe te rekenen N-belasting op het N-gevoelige habitat, vergeleken met de depositiesituatie bij het gecorrigeerd emissieplafond, uitgedrukt in mol N/ha/jr.

Artikel 23 saldering uitsluitend via depositiebank

Saldering vindt uitsluitend plaats met de N-deposities die opgenomen zijn in de depositiebank als bedoeld in artikel 16 van deze regeling.

Artikel 24 nieuwvestiging en bedrijfsverplaatsing

De bij nieuwvestiging of bedrijfsverplaatsing in het kader van de reconstructiewet nieuw ontstane N-depositie dient volledig gesaldeerde te worden. Dit is mogelijk tot ten hoogste een N-depositie van 10% van de kritische depositiewaarde van dichtstbijzijnde N-gevoelige habitat.

Artikel 25 beperking depositiebank bij categorie B

Indien gesaldeerde wordt ten behoeve van een bedrijf uit de categorie B, bedoeld in artikel 6, kan uitsluitend gebruik gemaakt worden van de depositieruimte in de depositiebank B, bedoeld in artikel 17.

Artikel 26 beperking groeitempo grotere belastingen

Bij saldering ten behoeve van reeds bestaande bedrijven uit de categorie B, bedoeld in artikel 17, wordt per periode van 6 jaren beneden het plafond van 10% van de kritische depositiewaarde van dichtstbijzijnde N-gevoelige habitat, maximaal een verdubbeling van de totale N-depositie door het bedrijf toegestaan.

Artikel 27 salderingsbesluit

1. Gedeputeerde Staten stemmen, behoudens de uitzonderingen bedoeld in de artikelen 32 en 34, naar aanleiding van een verzoek als bedoeld in artikel 10, tweede lid, uitsluitend in met de saldering indien de depositiebank voldoende en op geschikte locaties gelegen depositierechten bevat om de saldering uit te voeren.
2. Het in het voorgaande lid bedoelde besluit wordt onderbouwd met een depositieberekening.

Artikel 28 voorlopige saldering tijdens procedure omgevingsvergunning

1. De onttrekking van depositierechten aan de depositiebank vindt plaats op de datum dat de melding, bedoeld in artikel 10, in behandeling genomen wordt.

2. De onttrekking is tijdelijk voor een periode van ten hoogste één jaar en wordt definitief op het moment dat de bouwvergunning of daarmee overeenkomende omgevingsvergunning in werking treedt.
3. Indien de tijdelijke onttrekking eindigt door tijdsverloop, kan een verzoek tot verlenging van de termijn met maximaal één jaar ingediend worden.
4. Aan een tijdelijke onttrekking, dan wel een lopend verzoek tot termijnverlenging, kunnen geen rechten ontleend worden.

Artikel 29 voorkomen dubbele onttrekking

Tijdelijk en definitief aan de depositiebank onttrokken deposities zijn niet beschikbaar in het kader van gelijktijdig lopende, maar later gestarte meldingsprocedures.

Artikel 30 aanpassing gecorrigeerd emissieplafond

De N-emissie van het bedrijf na het definitief worden van de saldering, bedoeld in artikel 28, tweede lid, geldt vanaf dat moment als nieuwe waarde voor het gecorrigeerd emissieplafond.

PARAGRAAF 6 BIJZONDERE SITUATIES

Artikel 31 vee-arme gebieden

Gedeputeerde Staten kunnen in vee-arme gebieden, indien de depositiebank onvoldoende mogelijkheden biedt voor saldering overeenkomstig de artikelen 22 tot en met 28, rekening houdend met de specifieke omstandigheden in het gebied, volstaan met een beperktere saldering, voor zover dit geen afbreuk doet aan de algemene afname van de depositie.

PARAGRAAF 7 OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN

Artikel 32 gerealiseerde nieuwe stallen

Bij nieuwe stallen, waarvoor op 7 februari 2011 reeds een aanvraag voor een vergunning krachtens de Wet milieubeheer, een melding krachtens Besluit landbouw milieubeheer, een bouwvergunning volgens de Woningwet, dan wel een vergunning krachtens de Natuurbeschermingswet 1998 in behandeling genomen, dan wel verleend is, geldt dat:

- a. de technische uitvoering volgens de vergunningaanvraag of melding, voor zover relevant voor de emissiesituatie, in de plaats treedt van de eisen bedoeld in artikel 2, waarbij artikel 3 onverminderd van kracht blijft en
- b. artikel 23 niet van toepassing is, mits de voor saldering op ten minste de grondslag van artikel 19kf van de Natuurbeschermingswet 1998 benodigde vergunningen krachtens de Wet milieubeheer, of meldingen krachtens het Besluit landbouw milieubeheer, van andere bedrijven uiterlijk op de datum van inwerkingtreding van deze regeling ingetrokken zijn.

Artikel 33 compensatie voor beperkte saldering

1. Voor zover de N-depositie door de in artikel 31 of 32 bedoelde bedrijven niet voldoet aan de depositie-eisen van de artikelen 7 tot en met 9, treffen Gedeputeerde

Staten in het kader van de beheerplannen krachtens artikel 19a van de Natuurbeschermingswet 1998 een voorziening.

2. De in het voorgaande lid bedoelde voorziening kan inhouden, dat op enig moment een compenserende onttrekking aan de depositiebank plaatsvindt.

Artikel 34 monitoring

1. Gedeputeerde Staten doen jaarlijks verslag van de ontwikkeling van de N-deposities op de Natura 2000-gebieden in het voorafgaande kalenderjaar, voor het eerst in maart volgend op het jaar van inwerkingtreding van deze regeling.
2. Bij de verslaglegging wordt in ieder geval aandacht gegeven aan:
  - a. de volumeontwikkeling in de veehouderij;
  - b. de mate van toepassing van emissiearme stalsystemen;
  - c. de aantallen bedrijven per categorie als bedoeld in artikel 17 met hun gemiddelde depositie
  - d. de ontwikkeling van de depositiebank;
  - e. de mate waarin de beleidsdoelstelling met betrekking tot de depositieafname wordt bereikt.

Artikel 35 bekendmaking en inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Provinciaal Blad waarin zij wordt geplaatst.

Artikel 36 citeertitel

Deze regeling wordt aangehaald als de Verordening veehouderij, stikstof en Natura 2000 Provincie Utrecht 2011.

Gedeputeerde Staten,

Voorzitter, R.C. Robbertsen

L.C.A.W. Graafhuis, griffier

Bijlage 1 bij Verordening Veehouderij, stikstof en Natura 2000 Utrecht 2011

Emissiefactoren voor de emissie vanuit het dierenverblijf, inclusief de emissie van de mest die in de dierenverblijven is opgeslagen (situatie 19 oktober 2010);

Code in RAV-lijst	Categorie	Streefreductie- % volgens Provinciale Verordening	Emissie in kg NH3 per dierplaats per jaar volgens traditioneel systeem	Maximale (streef)emissie in kg NH3 per dierplaats per jaar volgens Provinciale Verordening	Nieuwe maximaal toegestane emissie Obv advies CvD okt-10	Toelichting
Runderen						
A 1	diercategorie melk en kalfkoeien ouder dan 2 jaar.	40%	9,5	5,7	8	In de gevallen dat de technische stal-eisen niet alleen van bouwkundige aard zijn, maar ook voorzien in installaties als luchtwassers, spreekt het vanzelf, dat pas aan de technische stal-eisen voldaan is, indien deze installaties niet alleen aanwezig, maar ook volgens hun specificaties in werking zijn. Beweiden Er zijn 7 bruikbare stal-

						systemen beschikbaar die ongeveer 20% reductie opleveren. Hierbij zijn ook stalssystemen die rekening houden met dierwelzijn (m.n. extra grip van de vloer). Verwacht wordt dat er op
		70%	11	3,3	9,5	korte termijn meer stal-systemen beschikbaar komen met een factor 8 of lager. Permanent opstallen in open stal 70% Nog nauwelijks bruikbare staltechnieken
		85%	11	1,65	9,5	onder wettelijk emissie van 9,5 Permanent opstallen in mechanisch geventileerde stal
A 2	diercategorie zoogkoeien ouder dan 2 jaar.	0%	5,3			Huisvesting van zoogkoeien vindt niet plaats in standaard stallen, vandaar geen verdere eisen. Tevens is er sprake van lange beweidingsperiode.
A 3	diercategorie vrouwelijk jongvee tot 2 jaar	40-85%	3,9	3,9		
A 4	diercategorie vleeskalveren tot 6 maanden	40-85%	2,5	2,5		
A 5	diercategorie vleesstierkalveren tot 6 maanden	40-85%	2,5	2,5		
A 6	diercategorie vleesstieren en overig vleesvee van 6 tot 24 maanden (roodvleesproductie)	40-85%	7,2	7,2		
A 7	diercategorie fokstieren en overig rundvee ouder dan 2	40-85%	9,5	9,5		Afhankelijk van type stal (open of mechanisch geventileerd en al of

	jaar						niet beweiding) Voorlopig hanteren van emissiewaarden traditionele systemen. Er zijn enkele luchtwassystemen bij vleeskalveren haalbaar maar die vergen relatief nog te grote investeringen. Voor de categorieën A5, A6 en A7 zijn op dit moment
							nog geen emissie arme stal-systemen beschikbaar.
Schapen							
B 1	diercategorie schapen ouder dan 1 jaar, inclusief lammeren tot 45 kg (zie eindnoot 1 en 2)	0%	0,7	0,7			Emissiereductie bij schapen wordt niet realistisch geacht, gezien de vaak lange beweidingsperiode.
Geiten							
C 1	diercategorie geiten ouder dan 1 jaar.	40-85%	1,9	1,9			
C 2	diercategorie opfokgeiten van 61 dagen tot en met één jaar.	40-85%	0,8	0,8			
C 3	diercategorie opfokgeiten en afmestlammeren tot en met 60 dagen.	40-85%	0,2	0,2			Afhankelijk van type stal (open of mechanisch geventileerd en al of niet beweiding) voorlopig emissie waarde van traditionele systemen. Dit ook vanwege onzekerheid geitenhouderijsector ivm maatregelen Qkoorts.
Varkens							
D 1.1	diercategorie biggenopfok (gespeende biggen) hokoppervlak	85%	0,6	0,09	0,09		hokoppervlak groter dan 0,35 m2
		85%	0,75	0,11	0,11		

	maximaal 0,35 m2					
D 1.2	diercategorie kraamzeugen (incl. biggen tot spenen)	85%	8,3	1,25	1,25	
D 1.3	diercategorie guste en dragende zeugen	85%	4,2	0,63	0,63	
D 2	diercategorie dekberen, 7 maanden en ouder	85%	5,5	0,825	0,825	
D 3	diercategorie vleesvarkens, opfok beren van ca. 25 kg tot 7 maanden, opfokzeugen van ca. 25 kg tot eerste dekking hokoppervlak maximaal 0,8 m2	85%	2,5	0,375	0,375	
		85%	2,5	0,375	0,375	hokoppervlak groter dan 0,8 m2
		85%	3,5	0,525	0,525	hokoppervlak groter dan 0,8 m2 Luchtwassers werken goed in de praktijk
Kippen						
E 1	diercategorie opfokhennen en hanen van legrassen; jonger dan 18 weken.	85%	0,17	0,0225	0,030	Algemeen: toepassing van luchtwas systemen in de pluimveehouderij zorgt in de praktijk nog voor problemen met stofophoping. Vandaar dat (voorlopig) vooral wordt gekozen voor systemen zonder luchtwassing Overige huisvestingssystemen niet-batterijhuisvesting De praktijk kiest meer en meer voor systemen met roostervloer met emissie arme techniek. Overige huisvestingssystemen batterijhuisvestingsysteem gaat
		85%	0,045	0,00675	0,007	

E 2	diercategorie legkippen en (groot-) ouderdieren van legrassen en overige huisvestingsystemen niet batterijhuis vesting	85%	0,315	0,047	0,055	op termijn verwijnen gezien verbod op batterijhuisvesting bij leghennen per 1-1-2012. (volieresysteem) 0,068 (scharrelstelsel) betreft het meest reducerende systeem dat geen gebruik maakt van luchtwassing Overige huisvestingsystemen batterijhuisvesting n.v.t. in verband met toekomstig verbod. Batterijhuisvesting is wettelijk niet meer toegestaan vanaf 01-01-2010. Bedrijven zullen voor die datum moeten omschakelen naar of kolonie huisvesting (voldoet zonder lucht wasser niet aan verordening) of alternatieve huisvesting.
		85%	0,1	0,015		
E 3	diercategorie (groot) ouderdieren van vleeskuikens in opfok; jonger dan 19 weken	85%	0,25	0,0375	0,183	Betreft het meest reducerende systeem dat geen gebruik maakt van luchtwassing
E 4	diercategorie (groot) ouderdieren van vleeskuikens	85%	0,58	0,087	0,435	Er zijn enkele systemen die hier aan voldoen.
E 5	diercategorie vleeskuikens	85%	0,08	0,012	0,037	Er zijn voldoende beschikbare systemen die op of onder deze waarde zitten.
Kalkoenen						
F 1	diercategorie ouderdieren van vlees kalkoenen in opfok, tot 6 weken	85%	0,15	0,023	0,15	

F 2	diercategorie ouderdieren van vlees kalkoenen in opfok; van 6 tot 30 weken	85%	0,47	0,07	0,47	
F 3	diercategorie ouderdieren van vlees kalkoenen van 30 weken en ouder	85%	0,59	0,0885	0,59	
F 4	diercategorie ouderdieren van vlees kalkoenen	85%	0,68	0,102	0,68	Er zijn voorlopig geen systemen beschikbaar anders dan traditioneel
Eenden						
G 1	diercategorie ouderdieren van vlees eenden tot 24 maanden	85%	0,32	0,047	0,32	
G 2	diercategorie vleeseenden binnen mesten	85%	0,21	0,03	0,21	Er zijn voorlopig geen systemen beschikbaar anders dan traditioneel buiten mesten (per afgeleverde eend) 0% 0,019, 0,019, 0,019 buiten mesten is niet toegestaan
Nertsen						
H1	diercategorie nertsen, per fokteef	85%	0,58	0,087	0,25	Het systeem van dagontmesting met afvoer naar gesloten opslag wordt in vrijwel alle nertsenstallen toegepast.
Konijnen						
I 1	diercategorie voedster van konijnen inclusief 0,15 ram en bijbehorende jongen tot speenleeftijd	85%	1,2	0,18	0,77	Het betreft systeem van mechanisch geventileerde stal met gescheiden afvoer van mets en 6/7
I 2	diercategorie vlees en opfokkonijnen tot dekleeftijd	85%	0,2	0,03	0,12	urine
Parelhoenders						
J 1	diercategorie parelhoenders voor vlees productie	0%	0,05	0,05	0,05	Worden voor het grootste gedeelte in buitenren gehouden.
Paarden						

K 1	diercategorie volwassen paarden (3 jaar en ouder)	0%	5	5	5	
K 2	diercategorie paarden in opfok (jonger dan 3 jaar)	0%	2,1	2,1	2,1	
K 3	diercategorie volwassen pony's (3 jaar)	0%	3,1	3,1	3,1	
K 4	diercategorie pony's in opfok (jonger dan 3 jaar)	0%	1,3	1,3	1,3	Emissiereductie bij paarden wordt niet realistisch geacht gezien de vaak lange beweidingsperiode
Struisvogels						
L 1	diercategorie struisvogelouderdieren	0%	2,5	2,5	2,5	
L 2	diercategorie opfokstruisvogels (tot 4 maanden)	0%	0,3	0,3	0,3	
L 3	diercategorie vleesstruisvogel (4 tot tot 12 maanden)	0%	1,8	1,8	1,8	Emissiereductie bij struisvogels wordt niet realistisch geacht gezien het feit dat ze vooral buiten lopen.

Bijlage 2 bij Verordening veehouderij, stikstof en Natura 2000 Provincie Utrecht 2011

Berekening van deposities

1. berekening van bedrijfsgebonden depositie

Ten behoeve van de effectbepaling op een N-gevoelig habitat en de saldering wordt de N-depositie berekend met behulp van de meest actuele versie van het model/rekenprogramma Aagro-stacks; dit rekenprogramma wordt vervangen door de rekentool Aerius uit de landelijke PAS, zodra deze geschikt is voor gebruik

2. berekening van regionale depositie

Ten behoeve van de monitoring wordt de regionale N-depositie met inbegrip van de algemene depositieachtergrond berekend met de meest recente versie van het OPS-model, dat ter beschikking is gesteld door het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL).

3. afrondingsregels

De beoordeling van relevante depositieberekeningen vindt plaats op basis van het berekeningsresultaat na afronding op 1 decimaal conform de afrondingsregels van NEN 1047 'Receptbladen voor de statistische verwerking van waarnemingen', Blad 2.1.

4. aanpassing rekenprogramma

Gedeputeerde Staten zijn bevoegd om, indien de ontwikkeling van de rekenmodellen daar aanleiding toe geeft, in plaats van de onder 1, respectievelijk 2, genoemde programma's een meer geavanceerd programma voor te schrijven.

Toelichting op de Verordening veehouderij, stikstof en Natura 2000 provincie Utrecht 2011

Artikelsgewijze toelichting.

Artikel I,

Gecorrigeerd emissieplafond

Op grond van de AMvB Huisvesting moeten aanzienlijke reducties in N-emissies gerealiseerd worden door aanpassing van stalsystemen, met name in de intensieve veehouderij, maar ook bij melkveehouders. Dit is een voor de hand liggend aangrijpingspunt om een (eerste) generieke emissiereductie te realiseren. Als daarbij uitgegaan wordt van de dierenaantallen en soorten die op de referentiedatum 7 december 2004 volgens de op dat moment geldende vergunning krachtens de Wet milieubeheer, dan wel melding in het kader van het Besluit landbouw milieubeheer binnen het bedrijf aanwezig zouden mogen zijn, kan het gecorrigeerd emissieplafond vastgesteld worden.

Overeenkomstig de AMvB Huisvesting is de eventuele emissietoename, die uitsluitend het gevolg is van verbetering van het dierenwelzijn, daarin inbegrepen.

Waar, anders dan in de meeste gevallen, een bedrijf beschikt over een vergunning krachtens de Natuurbeschermingswet, is de aangewezen referentie (= het gecorrigeerd emissieplafond) de emissie door de veestapel, die de basis vormt voor deze vergunning krachtens de Natuurbeschermingswet, eventueel na correctie voor de invloed van de AMvB Huisvesting, voor zover daaruit een lagere referentiewaarde volgt.

N.B. Het gecorrigeerd emissieplafond is een rekeneenheid/toetsingswaarde en geen aan de bedrijfsvoering verbonden 'recht', omdat in deze berekening geen rekening is gehouden met de vraag of de krachtens de Wet Milieubeheer toegestane situatie ook in andere kaders legaal is/was, bijvoorbeeld in het kader van de regelmatig wisselende normering volgens de Natuurbeschermingswet. Zo werden op de peildatum (7 december 2004) een groot aantal bedrijven beleidsmatig nog niet beschouwd als vergunningplichtig krachtens de Natuurbeschermingswet, terwijl zij dat sinds de wetswijziging van 2005 en de inmiddels ontwikkelde jurisprudentie met terugwerkende kracht wel zijn (geworden). Aangezien het ondoenlijk is om in de vele honderden gevallen waar het hier om gaat, de op enig moment bestaande rechten te reconstrueren, is gekozen voor een materieel referentieniveau voor de N-emissie per bedrijf, dat gelijk is of lager dan de feitelijke emissie op de referentiedatum en dat tevens correspondeert met een lagere totale N-emissie dan feitelijk aanwezig was op die datum.

N-depositie

De hoeveelheid neergeslagen stikstof (N)-verbindingen kan op verschillende manieren uitgedrukt worden: in kg N-houdende verbinding, dan wel in kg of mol N. Voor het milieueffect is niet de hoeveelheid van de verbinding bepalend, maar de hoeveelheid stikstof. De enige eenheid, die op dit punt direct een vergelijking mogelijk maakt tussen de verschillende N-verbindingen is de mol N (= de hoeveelheid van een verbinding die 14 g stikstof bevat: bij ammoniak is dat 17 g; bij stikstofdioxide 46 g en bij lachgas 22 g). Met het oog op die vergelijkbaarheid op effectniveau wordt in deze regeling de mol N als hoeveelhidsmaat gebruikt.

N-gevoelig habitat

Voor de kwalificerende habitats op grond van de Habitatrictlijn zijn kritische depositiewaarden geformuleerd, die direct kunnen dienen voor de bepaling welke gebieden voor de verordening van belang zijn. Daarnaast bevat de Natuurbeschermingswet 1998 ook een verwijzing naar leefgebieden van soorten die niet zo eenduidig te definiëren zijn, maar die veelal zullen bestaan uit een conglomeraat van habitats met wisselende N-gevoeligheid, waarbij bovendien de invloed van de N-belasting op de te beschermen soort slechts beperkt tot uiting komt. Deze leefgebieden vallen wel onder de reikwijdte van deze regeling, maar zullen per geval nader bekeken moeten worden bij de besluitvorming.

Vee-arme gebieden

In sommige gebieden liggen relatief weinig veehouderijbedrijven, of zij liggen zo verspreid dat zij – ook collectief – nauwelijks bijdragen aan de belasting van het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied. Omdat op dit moment nog niet bekend is om welke gebieden het precies gaat, wordt dit overgelaten aan GS om hier invulling aan te geven. Hier dragen de stallen van de bedrijven in een straal van 5 km rond de gebieden voor minder dan 5% bij aan de totale stikstofbelasting. In deze gebieden is te voorzien dat de salderingsregeling niet zonder meer toepasbaar zal zijn en een maatwerkoplossing in een aantal gevallen nodig is.

Paragraaf I

Artikel 2   zorgplicht voor de ondernemer

Dit artikel vormt samen met artikel 3 de kern van de verordening, die waarborgt dat de beoogde afname van de achtergronddepositie, voor zover deze wordt veroorzaakt door stalemissies, op de gewenste manier afneemt. Er wordt onderscheid gemaakt tussen bedrijven met een N-depositie van 1% van de kritische depositiewaarde van een stikstofgevoelige habitat en lager en veebedrijven die daar boven zitten. Als een bedrijf stikstof deponereert op meerdere stikstofgevoelige habitats in de omgeving, dan geldt voor de indeling in een bepaalde categorie het hoogste percentage van de kritische depositiewaarde. Stel een bedrijf deponereert op de ene habitat 0,5% van de KDW en op een andere habitat 1,5%, dan wordt het bedrijf ingedeeld in categorie B.

Voor bedrijven met een lage depositie gelden minder strenge eisen voor de emissie van stikstof uit de stal. Deze bedrijven moeten in eerste instantie voldoen aan de eisen die vanuit de AMvB Huisvesting worden gesteld. Op het moment dat de landelijke Programmatische Aanpak Stikstof van kracht wordt (op zijn vroegst juni 2011), dan vervallen de eisen van de AMvB Huisvesting en worden deze vervangen door de staleisen die in de PAS zijn vastgesteld. Bedrijven met een grotere N-depositie op gevoelige habitats (categorieën B, C en D) hebben de verplichting om er zorg voor te dragen dat iedere nieuwe, c.q. op wezenlijke onderdelen gewijzigde stal zal moeten voldoen aan de emissie(reductie)eisen uit Bijlage 1 van deze regeling, die voor het bedrijf als geheel verder gaan dan de AMvB Huisvesting. Deze laatste stelt een norm voor het gemiddelde binnen het bedrijf. De regeling stelt eisen aan iedere nieuwe ontwikkeling. Op wat langere termijn betekent dit op bedrijfsniveau een emissieafname tot een niveau dat duidelijk onder dat van de AMvB Huisvesting ligt.

Artikel 3   taakstelling op lange termijn

Waar artikel 2 alleen emissiereductie voorschrijft voor alle nieuwbouw, verplicht artikel 3 tot het uiterlijk in 2029 aanpassen of buiten gebruik stellen van alle bestaande stallen, voor zover het bedrijf dan (gemiddeld) nog niet voldoet aan de in het artikel opgenomen emissiereductiedoelstelling. Voor bedrijven uit categorie A gelden alleen de eisen die volgens het landelijke PAS gesteld gaan worden. Voor bedrijven uit de categorieën B, C en D gelden de strengere staleisen uit Bijlage 1 (BBT++ in 2029). De verwachting is overigens dat in de periode tot en met 2029 het grootste deel van de bestaande stallen vervangen zal zijn door nieuwe stallen. Implementatie van de AMvB Huisvesting en het van kracht worden van het landelijke PAS zullen hier aan bijdragen. Omgeslagen over alle bedrijven betekent dit, bij de in Bijlage 1 opgenomen normen, uiteindelijk ongeveer een daling van bijna 50% van de bijdrage van de stallen in de achtergronddepositie ten opzichte van de situatie in 2008/2010.

Artikel 4   actualiseren technische staleisen

De stalnormen zullen regelmatig aangepast moeten worden aan de technische ontwikkelingen en nieuwe wetenschappelijke inzichten. Er zijn situaties denkbaar dat technieken nog niet zijn opgenomen in de RAV-lijst, maar wel dusdanig perspectiefrijk zijn dat de Commissie van Deskundigen aan GS adviseert om deze technieken op te nemen in Bijlage 1 van de verordening. De verordening biedt de mogelijkheid dat GS deze technieken voorschrijven.

Artikel 5   Commissie van Deskundigen

Voor het aanpassen van de stalnormen is specifieke kennis vereist over de technische ontwikkelingen in de dierhouderij. Hierin wordt voorzien door de Commissie van Deskundigen. Dit laat overigens onverlet dat Gedeputeerde Staten vrij zijn om ook andere partijen om advies te vragen, zij het dat het inwinnen van dat advies niet verplicht is. De Commissie wordt ook geraadpleegd als niet zonder meer duidelijk is of en hoe een bepaalde technische voorziening zich verhoudt tot de reductietaakstelling uit artikel 3 in een concreet geval.

De term 'commissie' impliceert dat het gaat om meerdere personen, dus ten minste twee. Verder ligt de samenstelling van de commissie niet op voorhand vast. Zij is mede afhankelijk van de aard van de vraagstelling die zich voordoet. In de praktijk maakt de Provincie Utrecht gebruik van dezelfde commissie zoals die in Noord-Brabant is ingesteld in juli 2010 en die ook door de provincie Overijssel wordt gebruikt. Het aantal deskundigen op dit gebied is beperkt en op deze manier kan de kennis van deze personen in meerdere provincies gebruikt worden.

3. Paragraaf II Eisen op basis van stikstofdepositie

Artikel 6 categorie-indeling van bedrijven

Als een bedrijf stikstof deponeren op meerdere stikstofgevoelige habitats in de omgeving, dan geldt voor de indeling in een bepaalde categorie het hoogste percentage van de kritische depositiewaarde. Stel een bedrijf deponeren op de ene habitat 0,5% van de KDW en op een andere habitat 1,5%, dan wordt het bedrijf ingedeeld in categorie B.

De categorie-indeling is enigszins arbitrair, maar zeker niet willekeurig. De bovengrens van 50% van de kritische depositiewaarde van de meeste gevoelige N-gevoelige habitat in Utrecht voor piekbelasters komt voort uit diverse onderzoeken van o.a. Alterra en Grontmij en hangt ook samen met het relatieve aandeel van de agrarische veehouderijsector in de totale N-belasting in Nederland (ca. 50%). De waarde geeft weer wat (theoretisch en op zeer lange termijn) één veebedrijf maximaal op een gevoelig habitat zou mogen deponeren, indien alle N-bronnen naar evenredigheid beperkt zouden worden en dat bedrijf het enige belastende veebedrijf zou zijn. Bij het vaststellen van de bovengrens van 1% van de KDW voor de minst belastende bedrijfscategorie is uitgegaan van diverse onderzoeken van Alterra en andere onderzoeksinstituten. Deze bovengrens is gekozen om mogelijke lokale cumulatieve-effecten zo weinig mogelijk van invloed te laten zijn. Meer dan 90% van de veehouderijen in Utrecht valt onder deze categorie.

De tussenwaarde van 10% KDW is met name gekozen om, rekening houdend met de reeds aanwezige deposities, de depositiebank niet te snel uit te putten. Op de lange termijn is deze waarde ook de voorlopige beleidskeuze voor de maximale depositiewaarde tot waar een veehouderij kan groeien.

Een indruk van de omvang van het bedrijvenbestand in de verschillende categorieën kan verkregen worden uit onderstaande tabel. Daaruit blijkt dat ruim 90 % van de bedrijven in categorie A valt, met beperkte stalleisen.

Het aantal veebedrijven per categorie

(gebaseerd op de resultaten van een onderzoek door Grontmij op basis van een slechts deels gevuld web-bvb met in totaal 1151 bedrijven, terwijl er in werkelijkheid ruim 2500 veebedrijven in de provincie Utrecht zijn).

	Categorie A	Categorie B	Categorie C	Categorie D
Aantal veebedrijven	1097	43	9	2

Reductie van Stikstofdepositie voor 4 Natura 2000-gebieden in de provincie Utrecht in 2029 ten gevolge van eisen aan emissie vanuit stallen.

	Botshol	Binnenveld	Groot Zandbrink	Kolland & Overlangbroek
Reductie stikstofdepositie	33%	46%	52%	56%

Uit de berekeningen van Grontmij blijkt dat de beperking van de stikstofdepositie als gevolg van de emissie-eisen aan stallen, variëren van 33% voor Botshol tot 56% bij Kolland en Overlangbroek. De gemiddelde daling van de stikstofdepositie bedraagt ca. 47%.

Artikel 7 t/m 9   depositie-eisen voor bedrijven in categorie A, B, C en D

De artikelen 7 t/m 9 geven de randvoorwaarden voor bedrijfs groei/ontwikkeling, gelet op de lokaal geldende beschermingsvereisten voor de N-gevoelige habitats. De eisen worden strenger naarmate de depositie vanuit een bedrijf hoger is. Voor bedrijven uit categorie B die in de eerste zes jaar na invoering van de verordening een nieuwe stal willen bouwen en daarvoor saldo uit de depositiebank nodig hebben, geldt dat als ze boven het gecorrigeerd emissieplafond uit komen, het bedrijf moet voldoen aan de eisen van de AMvB Huisvesting (BBT); een bedrijf dat in de daaropvolgende 6 jaar wil uitbreiden en daarbij saldo uit de depositiebank nodig heeft, moet voldoen aan de criteria voor BBT+ ; een bedrijf dat in de zes jaar daarna wil uitbreiden en daarbij saldo uit de depositiebank nodig heeft, moet voldoen aan de criteria van BBT++.

Op individueel bedrijfsniveau is een toename van de veebezetting mogelijk, zolang voldaan wordt aan de staleisen conform artikel 2 en de emissie van het bedrijf niet stijgt tot boven het gecorrigeerd emissieplafond. Dit is in de regel te realiseren door het toepassen van verbeterde stalsystemen en emissiereducerende technieken.

Voor zover deze technieken niet afdoende zijn (c.q. een bedrijf verder wenst te groeien), is daarnaast saldering mogelijk, mits de depositie niet hoger wordt dan 10% van de kritische depositiewaarde van een N-gevoelige habitat en tevens voldaan is aan de aangegeven voorwaarden met betrekking tot de stalsystemen. Bij deposities boven 10% KDW is geen toename in depositie toegestaan en zal de ruimte om te groeien volledig gevonden moeten worden in emissiebeperkende technieken.

Bij piekbelastingen worden twee situaties onderscheiden: a) het bedrijf groeit zodanig dat het een piekbelaster wordt, of b) het bedrijf is al een piekbelaster op het moment van inwerking treden van de verordening. De eerste mogelijkheid wordt via de verordening feitelijk verboden. In de tweede mogelijkheid gaat het vaak om al lang bestaande situaties, die weliswaar met het oog op de natuurdoelen beëindigd moeten worden, maar waar een redelijke overgangstermijn/afbouwperiode op zijn plaats is, in principe met (de mogelijkheid van) een schadevergoeding. Artikel 9 gaat in beginsel uit van een actieve saneringsinspanning door Gedeputeerde Staten en dan is een maximale overgangstermijn van 5 jaar redelijk te achten. Indien een dergelijke actieve saneringsinspanning echter in de praktijk niet mogelijk blijkt, bijvoorbeeld doordat de financiële middelen voor een redelijke schadevergoeding ontbreken, dan zou dat een reden kunnen zijn om te besluiten tot (veel) langere termijnen.

Hierbij geldt dat minder middelen automatisch leiden tot een langere overgangsfase en omgekeerd.

Het gaat bij de bestaande piekbelasters overigens slechts om een beperkt aantal bedrijven (hoogstens 10 in Utrecht), dat uitsluitend op basis van de voorliggende regeling zou moeten verdwijnen/ inkrimpen. De meeste piekbelasters bevinden zich al op basis van andere

regelingen in een sanerings situatie. Het ligt dan voor de hand om met de overgangstermijn aan te sluiten bij de planning van die andere regeling.

Paragraaf 3 Meldingsplicht voor nieuwe stallen

Artikel 10 meldingsplicht en salderingsverzoek

De meldingsplicht dient twee doelen. Enerzijds stelt zij Gedeputeerde Staten in staat om toezicht te houden op de feitelijke toepassing van de stalsystemen op basis van artikel 2 en om de emissie- en depositiesituatie die daarmee samenhangt effectief te kunnen monitoren. Om die reden geldt de meldingsplicht ook in de gevallen dat er na het realiseren van de nieuwe stal geen overschrijding van het gecorrigeerd emissieplafond plaatsvindt, maar niet voor de niet-omgevingsvergunningplichtige veranderingen, omdat deze geen effect op de emissiesituatie zullen hebben.

Anderzijds is de meldingsplicht het handvat om bij de bedrijven waar sprake is van een emissietoename boven het gecorrigeerd emissieplafond en bij de piekbelastingen in te grijpen door middel van een aanschrijving, dus het aangrijpingspunt voor sturend optreden.

Theoretisch zou dit systeem kunnen leiden tot het opvullen van de emissieruimte bij alle bedrijven tot aan het gecorrigeerd emissieplafond door middel van uitbreiding van het aantal dieren, waardoor uiteindelijk de achtergronddepositie weliswaar daalt, maar minder dan beoogd wordt. Dit zal zich echter niet voordoen. De omvang van de veestapel, die leidt tot het algemeen bereiken van het gecorrigeerd emissieplafond, is bij de voorgeschreven technische stalen zo groot, dat zij een veelvoud bedraagt van de economisch maximaal mogelijke omvang, zelfs in de meest extreme prognoses. Op grond daarvan zal de uiteindelijke omvang van de bedrijven in overgrote meerderheid beduidend kleiner zijn en zal de totale emissie vanuit veebedrijven in Utrecht duidelijk tot onder het gecorrigeerd emissieplafond zakken.

Artikel 11 vereiste gegevens

Het artikel geeft de minimale vereisten bij de gegevensverstrekking in het kader van de melding. Op basis van deze gegevens kan beoordeeld worden of een saldering noodzakelijk is, hoe deze uitgevoerd kan/moet worden en wat de meest adequate reactie zal zijn in het geval van een piekbelasting.

Artikel 12 meldingsformulier

Het artikel voorziet mede in een elektronisch meldingsformulier. Voor zover artikel 7 nog ongewenste interpretatieruimte overlaat bij de vereiste gegevensverstrekking, kan dit met gerichte vraagstelling in het formulier ondervangen worden.

Artikel 13   besluiten over de melding

Gedeputeerde Staten nemen naar aanleiding van de melding altijd een besluit, dat ook schriftelijk aan de aanvrager medegedeeld wordt. Dit besluit is gericht op het specifieke geval en heeft gevolgen voor de rechtspositie van het betrokken bedrijf. Om die reden is dat besluit vatbaar voor bezwaar en beroep.

De reikwijdte van het besluit is voor de verschillende categorieën gevallen uitgewerkt in de opsomming a) t/m e). Hierbij geldt de aantekening dat het artikel niet aangeeft hoe Gedeputeerde Staten zullen besluiten, maar uitsluitend waarover. Dat geldt zowel bij salderingen als bij aanschrijvingen over het beperken van de bedrijfsomvang, dan wel het treffen van technische voorzieningen. De inhoud van de beslissingen zal altijd bepaald worden door de specifieke omstandigheden van het geval.

Op grond van artikel 3.41 Algemene wet bestuursrecht dient het besluit toegezonden te worden aan de melder en kan daarmee worden volstaan. Om enerzijds eventuele derdenbelanghebbenden te informeren en anderzijds een afgebakend terrein te creëren voor de bezwaarmogelijkheden van die derden zal echter ook een kennisgeving op de provinciale website worden geplaatst.

Artikel 13A   Verbod zonder besluit stal te realiseren

In vergelijking tot de Brabantse stikstofverordening is dit artikel toegevoegd om de handhaving van de verordening te vereenvoudigen. Zonder specifiek verbodsartikel is het lastig om op te treden tegen bedrijven die zich niet aan de verordening houden.

Paragraaf 4 Depositiebank

Artikel 15 Berekening van stikstofdeposities

De rekenmodellen AAgro-Stacks en OPS zijn beide afgeleid van al sinds de jaren '80 van de vorige eeuw gebruikte 'nationale model' en vertegenwoordigen de actuele stand van kennis bij het modelleren van de verspreiding in de atmosfeer van ammoniak en stikstofoxiden uit lage bronnen.

De (on)nauwkeurigheid (in statistische zin: de toevallige fout) in het resultaat van de modelberekeningen wordt bepaald door de (on)nauwkeurigheid van de invoergegevens. Dit wordt gerepresenteerd door het aantal significante cijfers in de opgegeven waarden. Het rekenresultaat kan daarbij nooit nauwkeuriger zijn dan het invoergegeven met de grootste foutmarge. De in de praktijk gebruikelijke onzekerheidsmarge in de invoerwaarden resulteert in AAgro-Stacks en OPS in een uitkomst in twee significante cijfers. Bij depositiewaarden onder de 1 mol N/ha/jr betekent dit, dat het resultaat opgegeven kan worden in twee decimalen; bij depositiewaarden vanaf 1, maar beneden 10 mol N/ha/jr in één decimaal en bij waarden vanaf 10, maar onder 100 mol N/ha/jr in gehele getallen. Vanaf 100 mol N/ha/jr is de juiste weergave $1,0 * 10$, etc. Het opgeven van een groter aantal cijfers/decimalen, bijv. 1,29 of 57,27 in plaats van 1,3 respectievelijk 57, of 254,97 in plaats van $2,5 * 10$, geeft slechts schijnzekerheid en is dus zinloos.

Omwille van de uniforme presentatie met een constant aantal decimalen is er in afwijking van het voorgaande voor gekozen om uit te gaan van de statistisch correcte weergave in de depositierange, waar veruit de meeste waarnemingen in liggen: van 1 tot 10 mol N/ha/jr, dus een weergave in één decimaal. Dit introduceert een kleine extra onnauwkeurigheid in de waarden onder 1 en een schijnzekerheid bij de waarden van 10 en hoger, maar dat is overkomelijk: aantoonbare ecologische effecten komen pas voor bij aanzienlijk grotere afwijkingen.

Voor de praktijk is van belang dat volgens NEN 1047 de 5 altijd afgerond wordt naar het dichtstbijzijnde even getal (dus afwisselend naar boven en naar beneden), zodat de berekende deposities met een getalwaarde onder 0.06 buiten beschouwing blijven (0,05999999 etc. of kleiner wordt bij afronding op 1 decimaal 0,0; de waarde 0,0600 wordt 0,1). Dit voor zover ze blijven voortbestaan, moeten ze wel voldoen aan de technische staleisen van de artikelen 2 en 3, dus aan de eisen van de landelijke PAS.

Verspreidings- en rekenmodellen zijn constant in ontwikkeling en daarbij veranderen ze soms ook van naam. Het artikel verschaft de mogelijkheid om deze ontwikkeling te volgen zonder dat een formele herziening van de verordening noodzakelijk wordt.

Artikel 16 inrichting depositiebank

De verantwoordelijkheid voor het instellen en onderhouden van de depositiebank ligt bij Gedeputeerde Staten. Dit vloeit onder meer voort uit de functie van de bank als monitoring/registratiesysteem met betrekking tot de beoogde effecten van de verordening.

Dit sluit overigens geenszins uit dat Gedeputeerde Staten er voor kan kiezen de feitelijke uitvoering buiten de provinciale organisatie te plaatsen.

Het karakter van de bank als monitoringsinstrument komt ook tot uitdrukking in de wijze van vullen. Het uitgangspunt is de feitelijk bestaande emissie, zoals die volgt uit de vergunningen krachtens de Wet Milieubeheer en meldingen krachtens het Besluit landbouw en milieubeheer op 7 december 2004 (aangenomen dat die vergunningen en meldingen maximaal benut werden, dus qua emissie de worst case). Naarmate de bank meer gevuld raakt, weerspiegelt de inhoud de afname van de gebruikte/ toegestane emissies (en dus ook de deposities) na de peildatum. Het beschikbaar stellen depositieruimte uit de bank in het kader van een saldering betekent dan ook een herverdeling van reeds eerder opgetreden deposities en geen depositietoename boven het uitgangsniveau op de peildatum 7 december 2004. Zo lang er nog emissie/deposities in de bank geregistreerd zijn, blijft er sprake van een afname van het totaal (en dus een verbetering), waarbij ook op lokaal niveau bewaakt wordt dat er geen toename optreedt.

In dit verband moet ook aandacht besteed worden aan de verondersteld economische waarde van de in de bank ondergebrachte emissies/reducties. Hierbij geldt dat het enige recht dat de veehouder aan zijn vergunning krachtens de Wet milieubeheer/melding kan ontlenen, het recht is om dieren te houden onder bepaalde beperkende randvoorwaarden, waarvan de vergunde ammoniakemissie er één is. Die situatie is vergelijkbaar met het recht dat een rijbewijs geeft aan een automobilist: men mag autorijden, maar niet sneller dan de maximumsnelheid, op de snelweg dus maximaal 120 km/uur. Dit is iets wezenlijk anders dan dat de vergunning een zelfstandig overdraagbaar recht geeft om een bepaalde hoeveelheid ammoniak te emitteren. Anders dan vaak gedacht wordt (en waar het spraakgebruik helaas ook aanleiding toe geeft) bestaan er geen ammoniakemissierechten (in de analogie met de snelweg: wie 80 km/uur rijdt, kan het 'recht' op de door hem niet benutte $120 - 80 = 40$ km/uur niet aan iemand anders overdragen, zodat die harder dan 120 km/uur kan gaan rijden). Voor zover er in de praktijk handel in 'ammoniakrechten' heeft plaatsgevonden, gaat het om een privaatrechterlijke vergoeding/tegemoetkoming voor de bereidheid om een vergunning krachtens de Wet Milieubeheer (deels) te laten intrekken om zo 'milieugebruiksruimte' te creëren. Waar de depositiebank gevuld gaat worden door middel van overheidswege geïnitieerde intrekkingen en ook de herverdeling van daardoor vrijvallende emissie/depositieruimte van overheidswege plaatsvindt, bestaat er voor dit soort vergoedingen geen aanleiding meer.

Artikel 17   onderverdeling depositiebank

De depositiebank B wordt als afzonderlijke administratieve eenheid binnen de depositiebank aangehouden om er voor te zorgen dat de grotere depositietoenames (dus de in verhouding grotere en/of dichtbij het N-gevoelige habitat gelegen bedrijven) – vooral – gesaldeerd worden met bijdragen van de grotere en/of dichtbij gelegen stoppende bedrijven, dus als instrument ter waarborging van de beleidsmatig gewenste 'afwaartse beweging' van veehouderijen.

Artikel 18 beperking bij inbreng piekbelastingen

De beperking van de bijdrage van stoppende piekbelasters in de voor heruitgifte in aanmerking komende deposities, dient eveneens om de afwaartse beweging te stimuleren.

Artikel 19 beperking hergebruik

Het artikel legt vast dat de deposities in de depositiebank slechts één keer uitgegeven kunnen worden, tenzij het bedrijf dat er gebruik van maakt, de aan deze depositie gekoppelde bedrijfsactiviteiten beëindigt.

Artikel 20 nadere regeling door Gedeputeerde Staten

De intrekking van lege vergunningen krachtens de Wet milieubeheer en meldingen op basis van het Besluit landbouw milieubeheer en de opname/vertaling van de daardoor vrijkomende emissieruimte in de depositiebank zal de nodige procedurele afstemming vereisen tussen de betrokken partijen. Gedeputeerde Staten zullen daar regels voor stellen, bijvoorbeeld in de vorm van een protocol.

Paragraaf 5 Saldering

Algemeen

Deze paragraaf geeft de randvoorwaarden, die bij de uitvoering van de saldering in acht genomen worden.

Artikel 21 saldering op habitattypen

De N-gevoelige habitats bevinden zich lang niet altijd op alle plaatsen binnen het Natura 2000-gebied en evenmin zijn zij in het kader van de herstel/ontwikkelingsdoelstellingen op alle plaatsen voorzien. Bij saldering wordt uitsluitend rekening gehouden met N-gevoelige habitats op de plaats waar zij zich werkelijk bevinden of op basis van het Natura 2000-beheerplan beoogd zijn.

Artikel 22 salderingsgrondslag

De aan een bedrijf toe te rekenen depositie op een habitat is altijd variabel: aan de meest nabije rand zal zij in de regel hoger zijn dan in het midden, of op het verst verwijderde punt. Het Natura 2000-gebied kan meer locaties bevatten met hetzelfde habitat op verschillende afstanden van het bedrijf. Bij de saldering wordt de totale N-belasting op alle locaties met hetzelfde habitat binnen het Natura 2000-gebied in de beschouwing betrokken (in mol N/ha/jr). Voor de berekening wordt over de voorkomende habitats een raster gelegd van 25x25 meter; de totale depositie op het habitat is dan de sommatie van de deposities per rastereenheid. Dit geeft de belasting van het habitat beter weer dan de altijd vrij toevallige maximale waarde aan de rand, c.q. op het meest belaste punt. Voor de vraag of in een

bepaalde situatie saldering aan de orde is, is het zwaarst belaste 25x25 meterhok van toepassing.

Artikel 23 saldering uitsluitend via depositiebank

Het salderingssysteem via de depositiebank is in de eerste plaats opgezet als middel om de ontwikkeling van de deposities te monitoren (het is daarbij overigens niet het enige middel). Een vrije handel in 'emissierechten' is daarbij ongewenst, omdat dat de mogelijkheid inhoudt, dat de partijen deze rechten niet gebruiken, maar reserveren. Daardoor gaat het zicht op de werkelijke situatie verloren. Uitgifte van de depositierechten via de depositiebank zorgt tevens voor een kostenbesparing voor de uitbreidende bedrijven. Deze kostenbesparing kan worden aangewend voor extra emissiearme technieken.

Artikel 24 nieuwvestiging en bedrijfsverplaatsing

De bij nieuwvestiging of bedrijfsverplaatsing in het kader van de reconstructiewet nieuw ontstane N-depositie dient volledig gesaldeerd te worden. Dit is mogelijk tot ten hoogste 10% van de kritische depositiewaarde van de dichtstbijzijnde N-gevoelige habitat.

Artikel 25 beperking depositiebank bij categorie B

Indien gesaldeerd wordt ten behoeve van een bedrijf uit categorie B, bedoeld in artikel 6, kan uitsluitend gebruik gemaakt worden van de depositieruimte in de depositiebank B, bedoeld in artikel 17.

Artikel 26 beperking groeitempo grotere belastingen

Bij saldering ten behoeve van reeds bestaande bedrijven uit de categorie B, bedoeld in artikel 6, wordt per periode van telkens 6 jaar en beneden het plafond van 10% van de kritische depositiewaarde van de meest N-gevoelige habitat, maximaal een verdubbeling van de totale N-depositie door het bedrijf toegestaan.

Artikel 27 salderingsbesluit

Het artikel brengt tot uitdrukking, dat het besluit over de saldering – behoudens de in het artikel genoemde uitzonderingen – voorbehouden is aan het bevoegd gezag voor de Natuurbeschermingswet 1998 en dat eventuele salderingsafspraken tussen marktpartijen buiten beschouwing blijven.

Artikel 28 voorlopige saldering tijdens procedure omgevingsvergunning

Bij meerdere parallel lopende procedures worden deposities uit de depositiebank toegedeeld in volgorde van binnenkomst van de volledige melding. De maximale reserveringstermijn draagt eveneens bij aan het niet nodeloos blokkeren van uit te geven depositieruimte.

Artikel 29 voorkom dubbele onttrekking

Tijdelijk en definitief aan de depositiebank onttrokken deposities zijn niet beschikbaar in het kader van gelijktijdig lopende, maar later gestarte meldingsprocedures.

Artikel 30 aanpassing gecorrigeerd emissieplafond

Deze bepaling voorkomt dat bij een volgende uitbreiding, de eerder gesaldeerde depositietoename, opnieuw gesaldeerd dient te worden.

Paragraaf 6 Bijzondere situaties

Artikel 31 vee-arme gebieden

In de vee-arme gebieden liggen per definitie maar een beperkt aantal veebedrijven, die bovendien niet of nauwelijks van invloed zijn op de N-belasting van het Natura 2000-gebied. Die wordt juist veroorzaakt door de heersende achtergrondbelasting. Bij groei/ontwikkeling van de bedrijven dragen zij naar rato bij aan het verminderen van die achtergrondbelasting, maar doordat er in het gebied maar een beperkt aantal bedrijven aanwezig zijn om de depositiebank te vullen, kan de saldering in dergelijke gevallen problematisch blijken, ook als er eigenlijk geen reden is om – gelet op de marginale invloed van de gewenste ontwikkeling op het Natura 2000-gebied – deze ontwikkeling te beletten. Het artikel opent de mogelijkheid om in die gevallen een passende maatwerkoplossing te realiseren.

Paragraaf 7 Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 32 en 33 gerealiseerde nieuwe stallen, resp. compensatie voor beperkte saldering

Omdat de peildatum voor de Crisis- en Herstelwet en de verordening al ver in het verleden ligt (7 december 2004), is overgangsrecht noodzakelijk; er zijn sinds 7 december 2004 stallen gebouwd, die niet aan de verordening voldoen en ook niet beschikken over een noodzakelijke natuurbeschermingswetvergunning, maar waarvan bouwkundige aanpassing redelijkerwijs niet meer gevegd kan worden. Deze worden via de artikelen 32 en 33 toegelaten.

Volgens de Crisis- en herstelwet zijn alle bedrijfsuitbreidingen die een verhoging van de depositie hebben veroorzaakt ten opzichte van 7 december 2004 vergunningplichtig, tenzij

deze depositietoename wordt gesaldeerd of op een nadere manier wordt teruggebracht. Om de depositietoename te salderen kan er voor worden gekozen om via de depositiebank te salderen of via een 1-op-1-saldering op basis van de voorwaarden van de Crisis- en herstelwet. Er wordt hierbij onderscheid gemaakt tussen:

1. Gerealiseerde uitbreidingen vanaf 7 december 2004
2. Lopende procedures net vóór de inwerkingtreding van de verordening

Ad 1

Voor gerealiseerde uitbreidingen vanaf 7 december 2004 wordt op basis van artikel 33 door GS een speciale voorziening getroffen. Deze voorziening kan bestaan uit een saldering via de depositiebank of buiten de depositiebank om, waarbij via het Natura 2000-beheerplan een vrijstelling van de vergunningplicht wordt voorzien.

Voor de gevallen waarvoor GS besluiten om de toename in emissie/depositie te salderen via een depositiebank, zal een overgangsregeling worden toegepast om de depositiebank in de aanvangsperiode niet te zwaar te belasten en daardoor nieuwe ontwikkelingen niet onnodig te belemmeren. Gedeputeerde Staten krijgen op basis van artikel 33 de bevoegdheid om de saldering te realiseren (een afboeking te doen in de salderingsbank) op een manier die recht doet aan de beoogde emissie/depositiereductie en tegelijkertijd recht doet aan de feitelijke situaties m.b.t. wet- en regelgeving ten tijde van de uitbreiding. Het is op voorhand niet duidelijk bij hoeveel bedrijven met uitbreidingen vanaf 7 december 2004 achteraf nog op een of andere manier gesaldeerd zal worden via de depositiebank. Wel is duidelijk dat hierbij sprake zal zijn van een grote verscheidenheid aan situaties. Tussen 7 december 2004 en de inwerkingtreding van de verordening hebben zich 5 of 6 verschillende regimes voorgedaan: vergunningvrijstelling beneden de 15 mol, het ontbreken van een vergunningplicht rond pure Habitatrichtlijngebieden voor de wetswijziging van 1 februari 2009, tot een situatie waarin de volledige depositie vanuit een bedrijf op alle Natura 2000-gebieden moest worden gesaldeerd. Uitgangspunt bij de overgangsregeling ten behoeve van uitgebreide bedrijven tussen 7 december 2004 en de inwerkingtreding van deze verordening blijft dat het de bedoeling is om deze bedrijfssituaties buiten de vergunningplicht te houden, door saldering toe te passen.

Ad 2.

Voor bedrijven die in de maanden vóór de inwerkingtreding van de verordening bezig zijn om een nieuwe stal te realiseren is een overgangsregeling van toepassing. Er is gekozen om de verordening met terugwerkende kracht (vanaf de datum van vaststelling van het statenvoorstel door GS) te laten gelden, om zoveel mogelijk de ontwikkelingen die worden voorzien eind 2010/begin 2011 in het kader van de AMvB Huisvesting onder de verordening te laten vallen. Bedrijven en bedrijfssituaties die op het moment van openbaar worden van de inhoud van de verordening (datum vaststellen statenvoorstel door GS) nog geen aanvraag krachtens de Wet Milieubeheer en/of Natuurbeschermingswet 1998, melding in het kader van het Besluit landbouw milieubeheer of bouwvergunning in behandeling hebben, dienen aan de technische eisen van de regeling te voldoen. Hierdoor wordt milieuwinst naar voren gehaald.

Voor lopende procedures net vóór de inwerkingtreding van de verordening wordt voor saldering aangesloten bij de gangbare praktijk: particuliere 1-op-1-saldering, geïntegreerd in

het project. Saldering buiten de depositiebank om blijft namelijk mogelijk tot het moment van publicatie in het Provinciaal Blad. Dit leidt ertoe dat de bedrijven die al met een aanvraag voor een vergunning of melding bezig zijn, de tijd krijgen om een lopende saldering te kunnen afronden en niet hoeven te wachten op de inwerkingtreding van de depositiebank maart 2011. Er ontstaat dan geen vacuüm en dit is ook redelijk naar de ondernemers die al in een vergaande fase van onderhandeling zijn over salderingsrechten.

Artikel 34 monitoring

De verslaggeving door Gedeputeerde Staten is onderdeel van de monitoring. Aan de hand van de verslagen kan (door Provinciale Staten en in bestuurlijk overleg met de betrokken partijen) beoordeeld worden of de beleidsdoelstelling met betrekking tot de emissie/depositiereductie naar verwachting verloopt, dan wel of er (tijdelijk of structureel) afwijkingen van de verwachtingen zijn, en zo ja, wat daarvan dan de oorzaken zijn. Deze beleidseffectanalyse kan aanleiding zijn tot aanpassingen in de verordening, dan wel (nieuw) flankerend beleid (hand-aan-de-kraan-principe). De aanpassingen kunnen vervolgens zowel het instrumentarium betreffen, maar ook het tempo waarin de doelstellingen gerealiseerd moeten worden, of in het meest extreme geval de doelstellingen zelf.

Tabel 1 in Bijlage 1

- Voor veehouderijen die vallen onder categorie A uit artikel 6 van de verordening geldt dat ze moeten voldoen aan de eisen van de AMvB Huisvesting totdat de generieke eisen van de landelijke Programmatische Aanpak Stikstof van kracht worden; op dat moment vervangen deze eisen die van de AMvB Huisvesting. Dit zal door de Provincie bekend gemaakt worden via een aanpassing van Bijlage 1 van de verordening.
- Nieuwe stallen van bedrijven die onder categorie B, C of D uit artikel 6 vallen, dienen te voldoen aan de (extra) emissiereducerende voorwaarden zoals opgenomen in tabel 1. Tevens zijn dit de voorwaarden waaraan alle stallen (dus ook de bestaande stallen en die stallen waar tussentijds het streefreductiecijfer niet is gehaald, bijvoorbeeld vanwege het ontbreken van technieken) gemiddeld aan dienen te voldoen op uiterlijk 1-1-2029.
- De gedachtenlijn bij het verplicht toepassen van extra technieken in nieuwe stallen is de volgende:
  - Ambitie bij beweiding in combinatie met stallen met natuurlijke ventilatie (open stal): toepassen van extra technieken leidend tot een reductie van ammoniakemissie van 40%, uiterlijk in 2029. Tot deze categorie behoren voornamelijk de “gewone” open melkveestallen, maar ook stallen voor jongvee, vleesvee en soms ook geiten, die in het groeiseizoen (gedeeltelijk) leeg staan, omdat er beweid wordt;
  - Ambitie bij permanent opstallen in stallen met natuurlijke ventilatie (open stal): Toepassen technieken leidend tot een reductie van ammoniakemissie van 70%. Dit zijn de stallen waar het vee het gehele jaar opgestald staat en er niet meer beweid wordt;

- Ambitie bij permanent opstallen met “mechanische ventilatie (gesloten stal)”: toepassen van technieken leidend tot een reductie van ammoniakemissie van 85%. Hieronder vallen in het algemeen alle IV-stallen, maar ook (gesloten) stallen van ander vee (bijv. melkvee) die mechanisch geventileerd worden.
  - Tenslotte zijn er diercategorieën waarvoor geen extra eisen gelden, omdat de dieren het grootste deel van het jaar buiten de stal verblijven, of omdat het een categorie betreft die te klein en te specifiek is om er technieken voor te ontwikkelen.
- Uitgangspunt is dat enkel emissiereducerende technieken vereist worden die in de RAV-lijst zijn opgenomen. Dit om discussies over de juridische houdbaarheid van vergunningen bij inzet van niet-RAV technieken te voorkomen. Uitzondering hierop vormen algemeen aanvaarde technieken die weliswaar nog niet op de RAV-lijst staan, maar op advies van de Commissie van Deskundigen in Bijlage 1 worden opgenomen.
  - Voor niet alle diercategorieën zijn de emissiereducerende technieken die passen bij de ambitie, reeds voorhanden en opgenomen in de RAV-lijst. In tabel 1 is aangegeven welke technieken er voor de onderscheiden diercategorieën opgenomen zijn in de RAV-lijst (meest recente lijst is van oktober 2010 en voor welke categorieën deze technieken (voorlopig) nog ontbreken.
  - Het kan voorkomen dat er weliswaar vergaande technieken in de RAV-lijst zijn opgenomen, maar dat er twijfels zijn over de praktische toepasbaarheid van deze technieken. Zo zijn er bijvoorbeeld twijfels over de toepasbaarheid van luchtwassers in de pluimveehouderij in verband met het verstopt raken van de wassers met stof. Daarom is ten aanzien van een aantal categorieën aangegeven dat er advies gevraagd zal worden aan de Commissie van Deskundigen.
  - Voor zover stalsystemen met de gevraagde reductiepercentages (resp. 40%, 70% en 85%) voor bepaalde diercategorieën nog niet in de RAV-lijst zijn opgenomen, dienen de qua emissiebeperking best mogelijke stalsystemen toegepast te worden, voor zover opgenomen in de RAV-lijst.
  - De in tabel 1 opgenomen reductiepercentages kunnen ook bereikt worden via combinaties van verschillende technieken voor zover in de RAV-lijst opgenomen. De Commissie van Deskundigen stelt een lijst op met toegestane combinaties.
  - Voor zover er onzekerheid bestaat over de praktische inzetbaarheid van al dan niet in de RAV-lijst opgenomen technieken voor bepaalde diercategorieën, dan wel over de inzet van dierwelzijnsvriendelijke systemen (bijv. voor zeugen in een strostal met natuurlijke ventilatie is de 85% reductiedoelstelling niet haalbaar), biologische veehouderijsystemen en mogelijke combinaties van technieken (bijv. een biologische wasser met 70% reductie i.c.m. een andere maatregel), besluiten Gedeputeerde Staten op advies van de Commissie van Deskundigen. De Commissie van Deskundigen kan zowel in individuele gevallen als generiek om advies gevraagd worden.
  - Bij een tussentijdse opname van verdergaande emissiebeperkende technieken op de RAV-lijst zullen deze opgenomen worden in een nieuw door GS vast te stellen tabel van Bijlage 1. De nieuwe verdergaande technieken dienen in alle omstandigheden toegepast te worden, tenzij op moment van publicatie van de

nieuwe tabel, een nieuwe vergunning, dan wel melding in het kader van de Wet milieubeheer in behandeling is genomen.